

Beslut: 2009-09-21

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 23 juni 2009

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för
tredjelandsmedborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Armenien, ansökte om studiehjälp för gymnasiestudier läsåret 2009/2010. NN uppgav att NN kom till Sverige den 29 december 2007 tillsammans med sin syster och sin mamma som är gift med en brittisk medborgare här i Sverige. NN:s styvpappa har bott i Sverige i 35 år och förvärvsarbetat här, men vid NN:s ankomst till Sverige var han ålderspensionär.

CSN avslog den 23 juni 2009 ansökan med motiveringen att NN inte är svensk medborgare och inte uppfyller villkoren för studiehjälp enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd.

NN överklagade den 6 juli 2009 beslutet och anförde att NN:s styvpappa som är pensionär har arbetat i Sverige 35 år. Vidare hänvisar NN till artikel 24 i direktivet 2004/38 (EG) och menar att CSN:s beslut strider mot EU:s regler, då unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som befinner sig i värdlandet i enlighet med direktivet ska jämföras med landets egna medborgare.

CSN överlämnade ärendet den 14 juli 2009 med ett yttrande och anförde att i enlighet med artikel 24 i direktivet 2004/38 (EG) är medlemsstater skyldiga att bevilja studiestöd till huvudpersonens familjemedlemmar om han eller hon är egenföretagare eller arbetstagare eller en person som behåller sådan ställning. Den sökandens styvpappa är inte arbetstagare i Sverige i direktivets mening då han är ålderspensionär.

NN har inte inkommit med synpunkter i anledning av CSN:s yttrande.

Av handlingarna framgår att NN har ett uppehållskort på grund av familjeanknytning och att det gäller till och med den 7 maj 2014.

Författningsbestämmelser

Av 1 kap. 4-6 §§ studiestödslagen (1999:1395) framgår att utländska medborgare som kan härleda rättigheter ifråga om sociala förmåner från EG-rätten och deras familjemedlemmar i vissa fall ska jämföras med svensk medborgare.

Av 2 kap. 4 § studiestödslagen framgår att studiehjälp får lämnas till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här. Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det. Kravet på permanent uppehållstillstånd gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Prövning enligt EG-rätten görs utifrån Rådets Förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. Av förordningen framgår bland annat följande. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. Vidare framgår att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Av artikel 24 punkt 1 direktiv 2004/38/EG framgår att om inte annat följer av sådana specifika bestämmelser som uttryckligen anges i fördraget och sekundärlagstiftningen ska alla unionsmedborgare som enligt detta direktiv uppehåller sig i den mottagande medlemsstaten åtnjuta samma behandling som den medlemsstatens egna medborgare inom de områden som omfattas av fördraget. Även familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, men som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt, ska åtnjuta denna rättighet. Punkt 2 stadgar att genom undantag från punkt 1 ska den mottagande medlemsstaten inte vara skyldig att bevilja bl.a. studiebidrag och studielån innan permanent uppehållsrätt till andra personer än anställda eller egenföretagare, personer som behåller sådan ställning eller deras familjemedlemmar.

Enligt artikel 7 punkt 3 samma direktiv behåller en unionsmedborgare, som inte längre är arbetstagare eller egenföretagare, sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare i följande fall:

- a) om personen har drabbats av tillfällig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall.
- b) om personen har drabbats av vederbörligen konstaterad ofrivillig arbetslöshet efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetsökande vid en behörig arbetsförmedling.

- c) om personen har drabbats av vederbörligen registrerad ofrivillig arbetslöshet efter att ha fullgjort en anställning som varit tidsbegränsad till mindre än ett år eller efter att ha blivit ofrivilligt arbetslös under de första tolv månaderna samt har anmält sig som arbetssökande till en behörig arbetsförmedling. I detta fall ska ställningen som arbetstagare kvarstå under minst sex månader.
- d) om personen inleder en yrkesutbildning. Om han eller hon inte är ofrivilligt arbetslös ska ställningen som arbetstagare kvarstå endast om yrkesutbildningen har ett samband med den tidigare sysselsättningen.

Nämndens bedömning

NN har inte permanent uppehållstillstånd och uppfyller inte förutsättningarna för permanent uppehållsrätt. NN har inte uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen. Det har inte framkommit särskilda skäl till undantag. Överklagandet kan därför inte bifallas på denna grund.

NN:s styvfar var inte längre anställd, egenföretagare och hade inte heller behållit sådan ställning, när NN kom till Sverige. NN kan därför inte härleda rättigheter från EG-rätten såsom anhörig till unionsmedborgare eller som anhörig till migrerande arbetstagare. Överklagandet ska därför avslås.

Mats Törnered

Tünde Tóth

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i nämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Viktor Granbom, Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand

Föredragande: Tünde Tóth

Kopia till CSN